

Gary Chapman

Stvari,

*ki bi jih
želel vedeti
pred poroko*

GARY CHAPMAN

**Stvari, ki bi jih
želel vedeti
pred poroko**

DRUŽINA 2024

Vsebina

Uvod	7
------------	---

Ko bi le vedel ...

1. <i>Da biti zaljubljen ni ustrezen temelj za ustvarjanje uspešnega zakona</i>	11
2. <i>Da ima romantična ljubezen dve stopnji</i>	17
3. <i>Da rek »jabolko ne pade daleč od drevesa« ni mit</i>	25
4. <i>Kako razreševati nesoglasja brez prepiranja</i>	31
5. <i>Da je opravičilo znamenje moči</i>	39
6. <i>Da odpuščanje ni čustvo</i>	49
7. <i>Da se stranišče ne očisti samo od sebe</i>	57
8. <i>Da potrebujeva načrt za ravnanje z denarjem</i>	63
9. <i>Da vzajemna spolna zadovoljitev ni samodejna</i>	71
10. <i>Da sem se poročil v družino</i>	77
11. <i>Da duhovnosti ne smemo enačiti s »hojo v cerkev«</i>	87
12. <i>Da osebnost močno vpliva na vedenje</i>	95

Sklepna beseda	109
----------------------	-----

Dodatek – Razvijanje zdravega ljubezenskega razmerja .	111
--	-----

Vaje	119
------------	-----

Uvod

Moj glavni predmet med dodiplomskim študijem je bil antropologija. Pozneje sem tudi magistriral na istem področju. Že več kot štirideset let preučujem človeške kulture. Prišel sem do neizogibnega sklepa, da je poroka med moškim in žensko temelj vseh človeških družb. V resnici se bo večina otrok, ko bodo odrasli, poročila. V Združenih državah Amerike se poroči več kot dva milijona parov, torej štiri milijone ljudi odgovori da na vprašanje: »Ali sprejmeš tega moškega za svojega moža?« oziroma: »Ali sprejmeš to žensko za svojo ženo?« Skoraj vsi ti pari pričakujejo, da bodo živeli »srečno do konca svojih dni«. Nihče se ne poroči v upanju, da bo nesrečen oziroma da bo onesrečil sozakonca. Pa vendar vsi vemo, da se največ zakoncev loči v prvih sedmih letih zakonske zveze.

Ljudje se ne poročajo zato, da bi se razvezali. Razveza je posledica tega, da se bodoča zakonca premalo pripravita na zakon in se ne naučita sodelovati v intimnem odnosu. Ironično je, da na vseh drugih življenjskih področjih prepoznavamo potrebo po izobraževanju, le na zakonskem področju tega ne opazimo. Večina ljudi veliko več časa porabi za priprave na poklic kot na zakonsko zvezo. Zato nas ne bi smelo

presenetiti, da so uspešnejši na poklicnem področju kot pri doseganju cilja zakonske sreče.

Odločitev za poroko bo globlje vplivala na človekovo življenje kot skoraj vse druge odločitve. Pa vendar ljudje skačejo v zakon z malo ali nič priprave na to, da bi bili pri tem uspešni. Pravzaprav številni pari posvetijo veliko več pozornosti načrtovanju poroke kot zakona. Poročno praznovanje traja le nekaj ur, zakon pa bo, upajmo, trajal vse življenje.

To ni knjiga z nasveti za načrtovanje poroke, temveč za uspešen zakon. Zadnjih štirideset let svetujem parom, ki so se jim sanje o srečnem zakonu sesule v resničnem svetu umazane posode, neplačanih računov, neuskkljenih delovnih urnikov in jokajočih dojenčkov.

S trdim delom in po mesecih svetovanja so mnogi od teh parov ostali uspešno poročeni. Hvaležen sem za to.

Prepričan sem, da bi se lahko izognili številnim težavam, če bi se temeljiteje pripravili na zakon. Zato pišem to knjigo. Želim, da bi se učili iz njihovih napak. Veliko manj boleče je kot učenje iz lastnih napak. Želim vam ljubeč zakon, poln podpore, ki bo koristil obema. Tak, kakršnega si zami-

šljate. Vendar vam lahko zagotovim, da se taka zakonska zveza ne bo zgodila zgolj zato, ker se boste poročili. Vzeti si morate čas za odkrivanje in uresničevanje preizkušenih zakonskih smernic, ki tak zakon omogočajo.

Za posameznika, ki ni v ljubezenskem razmerju in se ne bo kmalu poročil, bo ta knjiga načrt za prehod iz samskosti v zakonsko zvezo. Dvema, ki hodita na zmenke, a še nista zaročena, bo pomagala pri odločitvi, ali in kdaj bosta razkrila, da se nameravata poročiti. Zaročencem bo knjiga pomagala preučiti temelje in usvojiti spretnosti, ki so nujne za ustvarjanje uspešnega zakona.

**Ta knjiga
ne vsebuje
nasvetov
za načrtovanje
poroke, temveč
za uspešen
zakon.**

Ko se oziram na prva leta svojega zakona, si želim, da bi mi kdo povedal to, kar bom jaz povedal vam. Iskreno mislim, da bi ga poslušal. Toda v moji mladosti pojem »priprave na zakon« ni obstajal. Upam, da vam bo moja odprtost glede mojega zakona pomagala, da se boste izognili trpljenju in razočaranju, ki sva ju doživljala s Karolyn.

Te knjige ne morete preprosto prebrati kot roman. Morate jo doživeti. Resneje ko se boste lotili stvarnosti, o katerih boste brali na naslednjih straneh, ter iskreno delili misli in občutja o teh temah, spoštovali mnenje drugega in poiskali uporabne rešitve, bolj boste pripravljeni na zakon. Če se ne boste menili za te stvari in boste raje verjeli, da bodo vznesena medsebojna čustva ohranjala vašo zvezo, vas zagotovo čaka polom. Rad bi vas pripravil na zakon, kakor da bi bil to najpomembnejši človeški odnos, kar jih boste kdaj imeli. Če boste pripravi posvetili nedeljeno in popolno pozornost, boste na dobri poti, da se bodo vaše sanje o zakonski sreči uresničile.

Rad bi vas povabil, da obiščete spletni strani startmarriageright.com in smartmarriagehere.com, kjer boste našli paleto koristnih virov za pripravo na zakon in ustvarjanje uspešne zakonske zveze, ki traja vse življenje.¹ Večina virov je brezplačnih, zato upam, da si jih boste ogledali. In ne pozabite: vaš poročni dan je šele začetek!

GARY CHAPMAN

.....

¹ Vse navedene spletne strani so v angleškem jeziku (op. prev.).

Ko bi le vedel ...

*Da biti zaljubljen ni ustrezen temelj
za ustvarjanje uspešnega zakona*

Moralo bi biti očitno, vendar sem to spregledal. Še nikoli nisem prebral knjige o zakonski zvezi, zato se moje misli niso ukvarjale s stvarnostjo. Vedel sem le, da do Karolyn čutim nekaj, česar še nisem čutil do nobenega drugega dekleta. Ko sva se poljubila, je bilo tako, kot bi se znašla v nebesih. Ko sem jo videl po daljšem času, sem imel res v trebuhu metuljčke. Vse na njej mi je bilo všeč. Njen videz, način govora, njena hoja. Zlasti pa so me očarale njene rjave oči. Celo njena mama mi je bila všeč in prostovoljno sem ji prepleskal hišo. Vse bi storil, da bi ta deklica vedela, kako močno jo ljubim. Nisem si mogel zamišljati, da bi bilo kakšno drugo dekle lahko čudovitejše od nje. Mislim, da je tudi ona enako razmišljala o meni in čutila do mene.

Ob vseh teh mislih in čustvih sva iskreno nameravala drug drugega osrečevati do konca življenja. Pa vendar sva bila pol leta po poroki

oba bolj nesrečna, kot sva si kdaj predstavljala. Vznesena čustva so izginila, midva pa sva bila prizadeta, jezna, razočarana in v sebi sva pestovala zamero. Tega nikakor nisva pričakovala, ko sva bila »zaljubljena«. Mislila sva, da bodo pozitivni pogled in čustva, ki sva jih imela drug do drugega, trajali vse življenje.

V zadnjih štiridesetih letih sem imel predzakonsko svetovanje za stotine parov. Ugotovil sem, da ima večina enako omejen pogled na zaljubljenost. Velikokrat jim na prvem posvetu zastavim naslednje vprašanje: »Zakaj se hočeta poročiti?« Poleg vsega drugega vedno navedejo veliki razlog, ki je skoraj vselej enak: »Ker se imava rada.« Nato vprašam nekaj zelo podlega: »Kaj mislita s tem?« Ob vprašanju običajno ostanejo brez besed. Večina omeni globoka čustva, ki jih imata drug do drugega. Trajajo že nekaj časa in so nekako drugačna od tega, kar so čutili do drugih partnerjev. Pogosto se spogledata, pogledata v strop, se zahihitata in eden od njiju pove: »No, hm ... Ah, saj veste.« Mislim, da na tej stopnji življenja že vem, dvomim pa, da vedo oni. Bojim se, da na zaljubljenost gledajo enako kot midva s Karolyn, ko sva se poročila. In zdaj vem, da zaljubljenost ni zadosten temelj, na katerem bi gradil uspešen zakon.

Pred časom me je poklical mladenič in me vprašal, ali bi vodil njun poročni obred. Vprašal sem ga, kdaj bi se rad poročil, in izvedel, da čez manj kot teden dni. Pojasnil sem mu, da se s tistimi, ki bi se radi poročili, na posvetu običajno srečam od šest- do osemkrat. Njegov odgovor je bil klasičen: »Če sem iskren, mislim, da ne potrebujeva svetovanja. Res se ljubiva in menim, da ne bova imela težav.« Nasmehnil sem se in hkrati v sebi zajokal – še ena žrtev utvare »zaljubljenosti«.

Pogosto govorimo o »zaljubljanju«. Kadar slišim to besedo, se spomnim na lov na žival v džungli. Sredi njene poti do napajališča izkopljejo jamo ter jo zakrijejo z vejami in listjem. Uboga žival priteče po poti in nikomur ne želi nič žalega. Nato na lepem pade v jamo in se znajde v pasti.

Tako govorimo o ljubezni. Opravljamo običajne dolžnosti, ko se nenadoma zazremo na drugi konec sobe ali hodnika, in tam jo oziro-

ma ga zagledamo – bum in se zaljubimo. Ničesar ne moremo storiti. Tega ne moremo nadzirati. Zavemo se, da nam je usojena poroka, čim prej, tem bolje. Povemo prijateljem, in ker ravnajo po istih načelih, se strinjajo, da je čas za poroko, če smo res zaljubljeni.

Velikokrat ne pomislimo, da sta najina družbena, duhovna in razumska svetova daleč narazen. Najin sistem vrednot in ciljev si nasprotuje, vendar sva zaljubljena. Velika tragedija, ki izvira iz tega do- jemanja ljubezni, je, da par leto dni po poroki sedi pri svetovalcu in reče: »Ne ljubiva se več.« Zato sta se pripravljena razvezati. Navsezadnje, če ni »ljubezni«, »gotovo ne pričakujete, da bova ostala skupaj«.

KO SE ZGODI »ŠČEMENJE«

Za zgoraj omenjeni občutek uporabljam drugačno besedo. Temu rečem »ščemenje«. Preplavijo nas topla, mehurčkasta, ščemeča občutja do človeka nasprotnega spola. Prav to nas spodbudi, da gremo z njim na hamburger. Včasih ščemenje izgine že na prvem zmenku. O tem človeku izvemo nekaj, zaradi česar naklonjenost do njega preprosto izgine. Ko nas naslednjič povabi na hamburger, nismo lačni. Ko pa smo z nekom drugim, se ščemenje okrepi. Kmalu o njem razmišljamo dan in noč. Naše misli so po naravi obsedene. V tem človeku vidimo najčudovitejšo in najvznemirljivejšo osebo, kar smo jih kdaj poznali. Ves čas želimo biti z njim. Sanjamo o tem, da bi drug drugega osrečevala do konca življenja.

Prosim, ne razumite me narobe. Menim, da je ščemenje pomembno. Resnično je in podpiram, da se ohrani, vendar ni temelj za zadovoljiv zakon. Ne predlagam, da bi se morali poročiti brez občutkov ščemenja. Ta topla, navdušujoča občutja – kurja polt, občutek sprejetosti, vznemirjenje ob dotiku, ko kar vzdrhtimo – so kot češnjica na tortici. Vendar ne moremo pojesti samo češnjice, tortice pa ne. Tudi o številnih drugih dejavnikih, ki jih omenjam v knjigi, moramo temeljito premisliti, preden se odločimo za poroko.

Zaljubljenost je čustvena in obsedena izkušnja. Toda čustva se spreminjajo in obsedenost zbledi. Raziskave nakazujejo, da povprečna

življenjska doba »zaljubljenosti« traja dve leti.² Pri nekaterih morda traja nekoliko dlje, pri drugih manj. Povprečje pa je dve leti. Nato čustvena vznesenost popusti in pomembne postanejo tiste plati življenja, ki smo jih med zaljubljenostjo prezrli. Pojavljati se začnejo razlike in pogosto se zalotimo, da se prepiramo z osebo, ki smo jo nekoč imeli za popolno. Sami odkrijemo, da zaljubljenost ni temelj za srečen zakon.

Tistim, ki ste trenutno v ljubezenskem razmerju in morda razmišljate o poroki, bi predlagal, da si preberete dodatek v knjigi na strani 113. Prepričan sem, da je glavni namen zmenkov medsebojno spoznavanje ter preverjanje razumskih, čustvenih, družbenih, duhovnih in telesnih temeljev za poroko. Šele tedaj se lahko modro odločite – ali se boste poročili ali ne. Vprašanja v vajah v dodatku vam bodo pomagala pri pogovoru o teh temeljih.

POGOVOR

1. Kako močno na lestvici od ena do deset čutite »ščemenje« ob človeku, s katerim hodite na zmenke?
2. Če povprečna »življenjska doba« ščemenja traja dve leti, kako dolgo še pričakujete vznesena čustva?
3. Koliko ste raziskali pomembnejša vprašanja skladnosti na naslednjih področjih?
 - Intelktualni pogovor,
 - čustveni nadzor,
 - družabna zanimanja,
 - duhovna enotnost,
 - skupne vrednote.

.....
² Dorothy Tennov: *Love and Limerence* (Ljubezen in obsedena zaljubljenost), New York, Stein and Day, 1972, str. 142.

4. Če bi želeli bolj poglobljeno raziskati ta področja, si lahko pomagate z vprašanji v dodatku z naslovom »Razvijanje zdravega ljubezenskega razmerja«.

Ko bi le vedel ...

Da sem se poročil v družino

Če mislite, da bosta po poroki samo vidva, se pošteno motite. Poročite se v družino, v sreči in nesreči. Njena družina ne bo izginila dan po poroki. Oboji starši vama bodo dovolili, da bosta sama na medenih tednih, potem pa bodo pričakovali, da bodo del vajinega življenja. V nekaterih nezahodnih kulturah je vključevanje staršev še bolj poudarjeno in očitno. Nevesta se v nekaterih primerih preseli v hišo z možem in njegovimi starši ter tam živi za vedno. Navsezadnje so plačali doto in ona zdaj pripada njihovi družini. Njegova mama jo bo naučila biti žena, kakršno mož potrebuje. V zahodni kulturi pa odnosi s primoženimi oziroma priženjenimi sorodniki niso tako strogo oblikovani, vendar kljub vsemu obstajajo.

Že več kot štirideset let pari sedijo v moji posvetovalnici in navažajo naslednje pritožbe:

– »Njegova mama mi govori, kako naj kuham. Kuham že deset let. Ne potrebujem njene pomoči.«

- »Njen oče me ne mara. Prijateljem pripoveduje, da bi se njegova hči lahko bolje poročila. Mislim, da si je želel zeta zdravnika ali pravnika. Nimam srca, da bi mu povedal, da kot vodovodni inštalater zaslužim več kot zdravnik ali pravnik.«
- »Njegova sestra in mama me nikoli ne vključita v družabne dejavnosti. Povabita ženo njegovega brata, mene pa nikdar.«
- »Njen brat je zasvojen s športom. Nimava veliko skupnega. Mislim, da že leta ni prebral nobene knjige in da ga politika ne zanima.«
- »Njen oče je računovodja. Vsakokrat, ko smo skupaj, mi svetuje, kako naj ravnava s svojim denarjem. Če sem iskren, se po navadi ne strinjam z njegovimi nasveti, vendar se trudim biti prijazen.«
- »Možev brat možu ves čas govori, kaj bi moral narediti. Štiri leta je starejši od njega. Mislim, da še vedno hoče biti velik brat, vendar me moti, da njegovi nasveti tako močno vplivajo na moža. Če se ne strinjam, vedno potegne z njim.«
- »Ženini starši ženi dajejo denar za nakup stvari, ki si jih ne moreva privoščiti. To jim zamerim. Želim si, da bi nama pustili živeti po svoje.«
- »Moževi starši prihajajo na obisk nenapovedani in pričakujejo, da bova vse izpustila iz rok in jih tudi midva obiskovala. To mi gre že zelo na živce. Nočem jih prizadeti, vendar si želim, da bi poklicali in vprašali, ali nama ustreza, da pridejo na obisk.«

Ko se poročite, postanete del razširjene družine. V njej so lahko mama, oče, mačeha, očim, bratje, sestre, polbratje, polsestre, strici, tete, sestrične, bratranci, nečakinje, nečaki, pastorki in morda nekdanji mož ali žena. Ne bodo izginili. Vaši odnosi bodo lahko odtujeni ali bližnji, dobri ali slabi, vendar jih boste imeli, ker ste se poročili v družino.

Življenje bo veliko lažje, če boste lahko vzpostavili dobre odnose z razširjeno družino. Vaš odnos z njenimi posamezniki je odvisen

Gary Chapman

STVARI, KI BI JIH ŽELEL VEDETI PRED POROKO

Naslov zvirnika:

Things I Wish I'd Known Before We Got Married

© 2010, 2022 Gary D. Chapman

Knjiga je prvič izšla pri založbi Northfield Publishing v ZDA. Prevedeno z dovoljenjem. Vse pravice pridržane. Pet jezikov ljubezni je registrirana blagovna znamka The Moody Bible Institute v Čikagu, ZDA.

© za slovensko izdajo: 2024 Družina d. o. o.

Prevedla: Klementina Logar

Uredila: dr. Tina Osterman

Jezikovni pregled: Mojca Pipan

Oblikovanje naslovnice: Petra Korenjak Marčun

Korektura: Lejla Križanič Krk

Grafična priprava: Stanislav Oražem

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tisk po naročilu

LJUBLJANA 2024

Več informacij o knjigah založbe Družina najdete na spletni strani:
www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

173.1:159.922.1

27-452

CHAPMAN, Gary D.

Stvari, ki bi jih želel vedeti pred poroko / Gary Chapman ; [prevod Klementina Logar]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2024

Prevod dela: Things I wish I'd known before we got married

ISBN 978-961-04-1025-6

COBISS.SI-ID 162590979
